

1985 р.	1-й етап перебудови — «більше соціалізму»	1986 р.
<p>Березневий пленум ЦК КПРС обрав Генеральним секретарем М. Горбачова.</p> <p>Квітневий пленум — початок перебудови. Курс на прискорення економічного і соціального розвитку шляхом запровадження новітніх технологій.</p> <p>Постанова ЦК КПРС (V) «Про боротьбу з пияцтвом і алкоголізмом».</p> <p>Протягом 1985–1987 рр. в Україні не існувало політичних сил у вигляді громадських об'єднань та народних фронтів, аналогічних до тих, що виникли в Прибалтиці та Росії. Пасивність широких народних мас.</p>	<p>XXVII з'їзд КПРС: а) курс на вдосконалення соціалізму, повернення до «ленінських принципів»; б) за 3 п'ятирічки подвоїти економічний потенціал СРСР.</p> <p>26 квітня 1986 р. — катастрофа на Чорнобильській АЕС.</p> <p>Постанови: «Про посилення боротьби з нетрудовими доходами» (V). «Про індивідуальну трудову діяльність» (XI)</p>	
2-й етап перебудови — «більше демократії»		
<p>1987 р.</p> <p>Січневий пленум ЦК КПРС: «Про перебудову та кадрову політику».</p> <p>Поліпшення, оновлення радянської системи; демократизація, нове політичне мислення, гласність.</p> <p>Радикальна економічна реформа (VI). «Закон про державне підприємство»: а) госпрозрахунок: самостійність, самокупність, самофінансування (три «С»); б) держприймання готової продукції.</p> <p>Реформи утопічні і непослідовні — провал.</p> <p>Реабілітація політичних в'язнів, але в Україні пізніше, ніж в Росії.</p> <p>Активізувався дисидентський рух.</p> <p>В. Чорновіл відновив видання «Українського вісника» (VIII).</p> <p>Ініціативна група: І. Гель, С. Хмара, В. Чорновіл — за звільнення політичних в'язнів. Діяльність неформальних громадських організацій: культурологічний клуб в Києві, «Товариство Лева» у Львові.</p>	<p>Перебудова мала охопити 5 провідних сфер життєдіяльності суспільства:</p> <ul style="list-style-type: none"> - економіку: перехід до інтенсивних методів господарювання, елементи ринкових відносин; - внутрішню політику: демократизація, народовладдя, згодом курс на багатопартійність; - зовнішню політику: невтручання у справи інших країн, припинення «холодної війни», мирні ініціативи; - соціальну сферу: поліпшення матеріального та культурного добробуту населення; - ідеологію: ліквідація цензури, гласність, вільний вияв думки громадян, політичний плюралізм (різні погляди). <p>Політична реформа (XIX Всесоюзна конференція КПРС):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Розмежування повноважень партійних і радянських органів влади — «Вся влада радам!». Парламентаризм. - Гласність — відкритий доступ до інформації, можливість її обговорення, етап від тоталітаризму до свободи слова. <p>1988 р. — офіційне святкування 1000-ліття хрещення Русі.</p> <p>Кардинал передав Горбачову лист від Папи Римського Іоанна Павла II про долю УГКЦ (легалізована в 1990 р.).</p> <p>Відновила роботу Українська Гельсінська спілка (Л. Лук'яненко).</p> <p>26.IV — в Києві 1-й мітинг і демонстрація — розігнала міліція.</p> <p>4.VIII — розгін несанкціонованого мітингу у Львові.</p> <p>13.XI — 20 тис. мітинг у Києві, присвячений екологічним проблемам.</p>	1988 р.
1989 р.	3-й етап перебудови — розмежування і розкол у таборі провідників перебудови	1990 р.
<p>Пленум ЦК КПРС: про різні форми оренди, про розвиток фермерських (селянських) господарств. 2/3 колгоспів перейшли на орендний підряд.</p> <p>Альтернативні вибори народних депутатів СРСР (III), але третина місць для членів КПРС. Перший з'їзд народних депутатів СРСР.</p> <p>IX — платформа ЦК КПРС «Національна політика».</p> <p>Формується масовий національно-демократичний рух.</p> <p>II — Товариство української мови ім. Т. Шевченка (Д. Павличко).</p> <p>28.X — закон «Про мови в УРСР» — українська мова набула статусу державної і рівноправності мов народів УРСР.</p> <p>III — історико-просвітницьке товариство «Меморіал» (Л. Танюк).</p> <p>26.III — на мітингу у Львові національний синьо-жовтий прапор.</p> <p>VII — страйк шахтарів на Донбасі. Розпочався в м. Макіївка — вимоги економічні (зарплата, умови праці). Лунали і політичні гасла.</p> <p>Народний рух України за «перебудову» (IX), очолив І. Драч.</p> <p>Це масова політична організація (ї помірковані, і радикали).</p> <p>XI — сформовано Демократичний блок України: НРУ, Товариство укр. мови, «Зелений світ», «Меморіал», УГС.</p> <p>28.IX — звільнено В. Щербинського і 1-м секретарем ЦК КПУ став В. Івашко, якого влітку 1990 р. замінив С. Гуренко.</p> <p>Перебудова швидко зайшла в глухий кут. Поглиблення суспільно-політичної, економічної та національної кризи. Зроста інфляція, поширилися натуральні (бартерні) відносини. Порожні полиці магазинів.</p> <p>Партійне керівництво України на словах однозначно підтримувало дії Кремля, а насправді певний час блокувало перебудовчі процеси.</p>	<p>3-й з'їзд народних депутатів СРСР (III): запровадив посаду Президента СРСР і обрав М. Горбачова; скасував 6-у статтю конституції про керівну роль КПРС. Ліквідовано цензуру в ЗМІ.</p> <p>Перші альтернативні вибори до ВР УРСР (III).</p> <p>Обирали 450 депутатів на 5 років. Вперше ВР працює в парламентському режимі — на постійній основі.</p> <p>Голова ВР УРСР: В. Івашко (VI), Л. Кравчук (VII).</p> <p>Опозиція — Народна Рада (майже третина), очолив І. Юхновський. Комуністична більшість утворила «групу 239».</p> <p>Формування багатопартійної системи: 1-а зареєстрована партія. Українська Республіканська партія (УРП) на базі УГС (Л. Лук'яненко). «Живий ланцюг» — «Українська хвиля» до річниці Акту злуки УНР і ЗУНР (21.I).</p> <p>16.VII.1990 р. — Декларація про державний суверенітет України. Проголошувалися верховенство, самостійність, повнота і неподільність влади республіки в межах її території. Незалежність і рівноправність у зовнішніх відносинах. Однак ВР не надала декларації статусу конституційного акта.</p> <p>3.VIII — закон «Про економічну самостійність УРСР».</p> <p>«Революція на граніті» (2–17.X) — голодування студентів у Києві. 158 чол. з 24 міст України. Добилися відставки голови уряду Масола.</p> <p>VI, X — з'їзди шахтарів в Донецьку: незалежна профспілка гірників.</p> <p>X — Всеукраїнські збори НРУ. Висунуто вимоги усунення КПРС від влади та вихід України з СРСР, за повний суверенітет України.</p>	
1991 р.	4-й етап перебудови — перемога радикал-реформізму, розпад СРСР.	
<p>Початок 1991 р. — виникло до 20 партій, але вони нагадували політичні клуби.</p> <p>12.II — Верховна Рада ухвалила постанову про відновлення автономії Криму.</p> <p>5.VII — закон про заснування поста Президента УРСР і внесення змін та доповнень до Конституції УРСР.</p> <p>17.III — Всесоюзний референдум (усенародне опитування): за збереження СРСР як оновленої федерації суверенних республік — «за» 70% виборців; одночасно опитали населення УРСР: «Україна має бути в складі СРСР на засадах Декларації про державний суверенітет...» («за» 80%)</p> <p>19–21.VIII — спроба державного перевороту в СРСР. ДКНС — Державний комітет з надзвичайного стану, до якого ввійшли вісім осіб (голова КДБ СРСР В. Крючков, міністр внутрішніх справ СРСР В. Пуго, міністр оборони СРСР Д. Язов та ін.). Члени ДКНС ізолювали М. Горбачова в Криму і оголосили надзвичайний стан в країні. Путчисти заборонили мітинги, встановили цензуру, ввели до Москви війська.</p> <p>Реакція в Україні на ДКНС: комуністи підтримали. Голова ВРУ Л. Кравчук зайняв вичікувальну позицію. Рух, СДПУ, фракції Народної Ради у ВРУ закликали до громадської непокори. В Москві проти заколотників виступив Б. Єльцин. Провал ГКЧП (ДКНС). Перемога демократичних сил.</p> <p>24.VIII.1991 р. — позачергова сесія Верховної Ради УРСР ухвалила Акт проголошення незалежності України («за» 346 народних депутатів).</p> <p>1.XII.1991 р. — Всеукраїнський референдум підтвердив проголошення незалежності України.</p>		